

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)
SSN Piotr Mirek
SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

Protokolant Łukasz Biernacki

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego,
w sprawie **M. T.**

skazanego z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 1 marca 2021 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 5 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 20 sierpnia 2019 r., sygn. akt III K (...),

1. oddala kasację jako oczywiście bezzasadną,

2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. I. G. (Kancelaria Adwokacka w W.) - obrońcy z urzędu skazanego, kwotę 1476zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć), w tym 23% VAT za sporządzenie kasacji i udział w postępowaniu przed Sądem Najwyższym,

3. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 sierpnia 2019 r., sygn. akt III K (...) M. T. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§1 k.k. w zw. z art. 156§1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. polegającego na tym, że „w dniu 2 sierpnia 2017 r. w W. przy ul. (...) na klatce schodowej budynku wielorodzinnego, działając z zamiarem bezpośrednim, usiłował pozbawić życia J. M., w trakcie szarpaniny do jakiej doszło między nim a pokrzywdzonym, przez zadawanie mu wielokrotnie, co najmniej dziewięciokrotnie ciosów nożem o długości nie mniejszej niż 20 cm w okolicy twarzy, szyi, dołu pachwowego lewego, klatki piersiowej, brzucha i przedramienia lewego, w następstwie czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci: rany klutej twarzy w okolicy lewego kąta żuchwy, rany klutej szyi po stronie lewej, dwóch ran klutych w dole pachwowym lewym, rany klutej na przedniej powierzchni klatki piersiowej w okolicy rękojeści mostka, dwóch ran klutych przedramienia lewego, dwóch ran klutych brzucha po stronie lewej, to jest na powierzchni przedniej i przednio - bocznej oraz rany na pograniczu klatki piersiowej i brzucha po stronie prawej na powierzchni przedniej, w wyniku których doszło do naruszenia ciągłości struktury kostnej żebra III lewego, a powyższe rany klute brzucha (na głębokości około 6 cm w okolicy wątroby i 3 cm w okolicy żołądka) spowodowały uszkodzenie mięszu prawego płata wątroby oraz przedniej ściany żołądka od strony krzywizny większej, co stanowiło tzw. ciężki uszczerbek na jego zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej jego życiu, jednakże zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na to, że pokrzywdzony bronił się przed atakiem oraz z uwagi na postawę sąsiadów, którzy zaalarmowani krzykami z klatki schodowej przyszli na miejsce zdarzenia i wezwali Policję i pogotowie ratunkowe, co spowodowało, że pokrzywdzonemu udzielono niezwłocznej pomocy medycznej, po czym został przewieziony do szpitala, przebył zabieg operacyjny jamy brzucha i wprowadzony został w stan śpiączki farmakologicznej”, przy czym zarzuconego mu przestępstwa dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co

najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne z art. 207§1 k.k. i art. 207§1 k.k. i art. 157§2 k.k., za które został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt II K(...) i wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 listopada 2013 r. sygn. akt II K (...), którą odbył w okresie od 11 listopada 2013 r. do 22 kwietnia 2014 r. oraz w okresie od 5 lipca 2013 r. do 7 listopada 2013 r. i za to wymierzono mu karę 14 lat pozbawienia wolności z orzeczeniem nawiązki w kwocie 50 000 zł na rzecz pokrzywdzonego. W wyroku tym rozstrzygnięto nadto w przedmiocie dowodów rzeczowych, wynagrodzenia obrońcy oraz kosztach postępowania.

Wyrok ten został zaskarżony apelacją przez obrońcę oskarżonego.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 5 lutego 2020 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, iż oskarżony M. T. przypisanego mu czynu dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt II K (...) za czyn z art. 207§1 k.k. i art. 157§2 k.k. na karę roku pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od 11.11.2013 r. do 22.04.2014 r. oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt II K (...), za czyn z art. 207§1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od 5.07. 2013 r. do 7.11. 2013 r., a nadto do podstawy wymiaru kary przyjął art. 11§3 k.k. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Od tego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego.

W kasacji (pkt I) podniósł rażące naruszenie prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 64§1 k.k. przez błędne przyjęcie, że skazany dopuścił się przypisanego mu przestępstwa w warunkach powrotu do przestępstwa, w sytuacji gdy na poczet kar orzeczonych w poprzednich wyrokach zostały zaliczone okresy

tymczasowego aresztowania, przez co odbycie co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności przez skazanego nie było poprzedzone prawomocnym skazaniem, a ponadto żaden z okresów odbycia kary pozbawienia wolności nie przekroczył 6 miesięcy.

W kolejnych punktach kasacji skarżący zarzucił rażące naruszenie art. 433§2 k.p.k. przez błędne rozpoznanie zarzutów apelacyjnych i inkorporowanie do postępowania apelacyjnego błędów popełnionych przez Sąd pierwszej instancji polegających na naruszeniu:

1. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 391§1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. przez poprzestanie na odczytaniu zeznań świadka S. B., w sytuacji gdy świadek ten był jedynym i bezpośrednim uczestnikiem zdarzenia, a w postępowaniu przygotowawczym został przesłuchany bez udziału oskarżonego lub jego obrońcy, co uniemożliwiało realizację prawa do obrony, a także błędne uznanie przez Sąd zeznań tego świadka za wiarygodne, pomimo że analiza tylko odczytanych zeznań prowadzi do wniosku, iż wersja świadka ewoluowała, co wpływało na wiarygodność tego świadka, a nie było możliwe zweryfikowanie jego wypowiedzi oraz wyjaśnienie sprzeczności jego relacji z pozostałymi dowodami, bowiem świadek nie został przesłuchany w postępowaniu sądowym,
2. art. 7 k.p.k. i art. 5§2 k.p.k. przez niewłaściwą ocenę ustnej opinii uzupełniającej biegłego W. i uznanie za jedyną możliwą przyczynę powstania obrażeń pokrzywdzonego czynnego działania, gdy biegły nie wykluczył powstania tych obrażeń w wyniku nadziania się na nóż trzymany przez skazanego,
3. art. 7 k.p.k. przez uznanie za wiarygodne zeznań pokrzywdzonego, pomimo że: a) ich szczegółowa analiza wskazuje, iż wersja pokrzywdzonego ewoluowała w zakresie uderzenia skazanego kluczami, czemu początkowo zaprzeczał, a przyznał ten fakt dopiero na późniejszym etapie postępowania, b) pokrzywdzony twierdził, że w

czasie zdarzenia był w sklepie mięsnym, podczas gdy tej wersji zaprzeczała świadek K. M., która wskazywała wcześniejszą godzinę przyjsia pokrzywdzonego do sklepu oraz na normalne zachowanie pokrzywdzonego, na którego ciele nie było widać śladów starcia ze skazanym, c) z nagrania rozmowy przeprowadzonej przez A. M. z J. M. wynika inny przebieg przedmiotowego zdarzenia, a inną wersję jego przebiegu pokrzywdzony prezentował później, a nadto był nakłaniany przez syna do podawania wersji zdarzenia innej od tej rzeczywistej – co powoduje, że zeznań tych nie można uznać za spontaniczne i obiektywne, bowiem pokrzywdzony starał się zminimalizować swój udział w zdarzeniu, przypisując całą winę skazanemu, podczas gdy to pokrzywdzony zainicjował całe zdarzenie atakując skazanego pękiem kluczy,

4. art. 7 k.p.k. przez uznanie za wiarygodne zeznań K. N., pomimo że są one sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania i stoją w sprzeczności z zeznaniami S. B.,
5. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. przez uznanie jako nieprzydatnych do weryfikacji innych dowodów, a w konsekwencji do właściwego ustalenia stanu faktycznego, zeznań K. M. oraz T. S., a także opinii biegłego z zakresu informatyki.

W końcu, na wypadek nieuwzględnienia tych zarzutów skarżący podniósł zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary w stosunku do charakteru czynu skazanego.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Prokurator w toku rozprawy kasacyjnej wniósł o oddalenia kasacji w zakresie zarzutu z pkt I oraz oddalenie jej jako oczywiście bezzasadnej co do pozostałych zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja została uznana za oczywiście bezzasadną i z uwagi na treść art. 535§3 k.p.k. jej oddalenie nie wymagało pisemnego uzasadnienia. Tym niemniej, Sąd Najwyższy uznał za stosowne pisemne odniesienie się do zarzutu z pkt I kasacji, z uwagi na zmianę dokonaną przez Sąd Apelacyjny w opisie przypisanego skazanemu czynu, w zakresie powrotu do przestępstwa (recydywy szczególnej podstawowej), której pobieżna analiza mogłaby wskazywać, że podstawę tej recydywy (odbycie co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności) stanowiła suma kar pozbawienia wolności (z zaliczeniem okresów tymczasowego aresztowania) odbytych przez M. T. w wykonaniu poprzednich wyroków Sądu Rejonowego w W.: z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt II K (...), z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt II K (...), w sytuacji gdy w żadnym z tych poszczególnych przypadków skazany nie odbył kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności. Podzielając pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2014 r., sygn. akt III KK 349/14, Sąd Najwyższy uznał, że niedopuszczalne jest jakiegokolwiek sumowanie odbytych kar pozbawienia wolności za różne czyny mogące stanowić jednostkowo podstawę recydywy szczególnej, w sytuacji gdy w żadnym z tych poszczególnych przypadków skazany nie odbył kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności. W takiej sytuacji przyjęcie, że skazany działał w warunkach powrotu do przestępstwa byłoby niemożliwe. Jednakże szczegółowa analiza akt sprawy, uwzględniająca informacje nadesłane przez Sąd Rejonowy w W. w piśmie z dnia 26 lutego 2021 r. odnośnie do wykonania wobec skazanego kar pozbawienia wolności z obu wskazanych wyroków, pozwoliła na stwierdzenie, że dokonane ustalenie co do działania skazanego w warunkach powrotu do przestępstwa określonych w art. 64§1 k.k.

było prawidłowe, ale wynikało wyłącznie z wykonania wobec skazanego kary roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt II K (...). Na poczet tej kary zaliczono skazanemu okres tymczasowego aresztowania od 16 czerwca 2011 r. do 13 grudnia 2011 r. Okres ten z chwilą uprawomocnienia się wyroku stał się w świetle prawa karnego częścią odbytej kary pozbawienia wolności także w rozumieniu przepisów o powrotności do przestępstwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2009 r. III KK 296/08). Pozostałą część orzeczonej kary pozbawienia wolności skazany na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 lutego 2015 r. odbył w systemie dozoru elektronicznego, który definiowany jest jako system do wykonania prawomocnie orzeczonej bezwzględnej kary pozbawienia wolności, polegający na kontrolowaniu zachowania skazanego przebywającego poza zakładem karnym, przy użyciu aparatury monitorującej. Tym samym odbycie kary w omawianym systemie nie zmienia istoty, jaką jest pozbawienie wolności o charakterze bezwzględnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2014 r., III KK 16/14). Nadto wskazać należało, że w toku postępowania objętego omawianym wyrokiem, w dniu 14 listopada 2013 r. ponownie zastosowano wobec skazanego tymczasowe aresztowanie. W tym czasie skazany był również tymczasowo aresztowany do innej sprawy. Na mocy postanowienia Sądu z dnia 10 kwietnia 2014 r. tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec skazanego zostało uchylone. Okres pozbawienia wolności od 14 listopada 2013 r. do 10 kwietnia 2014 r. nie został zaliczony na poczet kary orzeczonej wyrokiem w sprawie II K (...), gdyż w tym czasie skazany był tymczasowo aresztowany do innej sprawy. Pozbawienie skazanego wolności w okresie od 9 listopada 2013 r. do dnia 22 kwietnia 2014 r. zostało

zaliczone na poczet kary orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 22 kwietnia 2014 r., sygn. akt II K (...). Odnosnie do wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 7 listopada 2013 r. ustalono, że na poczet tej kary zaliczono skazanemu okres pozbawienia wolności od 5 lipca 2013 r. do 7 listopada 2013 r., a odbywanie kary orzeczonej tym wyrokiem w dniu skazany rozpoczął w dniu 31 lipca 2018 r. Następnie wskazany wyrok został objęty wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w W. z dnia 31 maja 2019 r., sygn. akt II K (...), na poczet którego zaliczony został okres pozbawienia wolności skazanego ze sprawy II K (...) od 5 lipca 2013 r. do 7 listopada 2013 r.

Mając na uwadze te okoliczności, podnieść należało, że omawiany zarzut kasacji nie zyskał potwierdzenia, gdyż popełnienie przez skazanego przypisanego mu czynu nastąpiło w warunkach powrotu do przestępstwa, wynikających z uprzedniego odbycia przez skazanego kary pozbawienia wolności w rozmiarze co najmniej 6 miesięcy orzeczonej w wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt II K (...). Natomiast niewątpliwie ustalenie poczynione przez Sąd Apelacyjny w zakresie działania skazanego w warunkach określonych w art. 64§k.k., zawarte w opisie przypisanego mu przestępstwa, uchybiały dyspozycji art. 413§2 pkt 1 k.p.k., ale uchybienie to rozważone w ramach zarzutu z pkt I kasacji, z uwagi na wykazaną zasadność ustalenia w zakresie recydywy szczególnej podstawowej, nie mogło mieć jakiegokolwiek wpływu na treść wyroku Sądu odwoławczego.

Z tych względów orzeczono jak w postanowieniu.

